

No ve de dos anys

El *Diccionari de la literatura catalana* diu que l'any 1857 Esteve Amengual i Begobitx publica a Barcelona el llibre *Recuerdos de mis viajes a la Crimea durante el memorable sitio de Sebastopol*. El publica l'any 1859.

Veus i llengües trabucades

Carme Arenas, la traductora de *El cementiri de Praga*, fa dir a Simonini que Golovinski li pregunta "si els meus rabins del cementiri parlaven jueu o jiddisch". No ho pregunta pas Golovinski; s'ho pregunta Simonini, i a més Simonini —és a dir, Eco— no pensa pas en una inexistent llengua jueva, sinó en l'hebrea: "Mi sono chiesto dopo se i miei rabbini del cimitero parlassero ebraico o yiddish."

El foc de les ginesteres crema

Josep Miquel Sobrer (*La poesia dramàtica de Josep Maria de Sagarra*, Galeada) diu que com que Selecta no es va veure amb cor, el 1948, d'incloure *El foc de les ginesteres* (1923) a les obres completes de l'autor, ha calgut esperar l'edició de Narcís Garolera de l'*Obra completa*, volum 16, del 2007, per a tenir-ne una edició a l'abast. I que l'edició original "no es troba ni a la Biblioteca de Catalunya". Una, Selecta va publicar-la el 1976 i Edicions 62, el 1993, a bon preu. I dues, hi ha més biblioteques que no són la de Catalunya i tenen la primera edició. Per exemple, la Francesca Bonnemaison de Barcelona, la Rubió Tudurí de Mallorca i les públiques de Badalona, Canet de Mar, Cardedeu, Granollers, l'Hospitalet de Llobregat, Igualada, Sallent, Terrassa, Figueres, Olot, Reus i el Vendrell. I, no cal dir-ho, a moltes llibreries de vell.

Geni genialíssim

El DIEC2 manté que amb un poder altíssim d'invenció no n'hi ha prou perquè et considerin un geni, cal també un poder altíssim d'organització. L'Alcover-Moll ja fa anys que va dir que amb un dels dos poders ja pots ser-hi considerat.

L'estudi de la novel·la negra mallorquina constata que el compromís social dels autors hi és fonamental

El compromís social dels autors és un tret fonamental de la novel·la negra mallorquina, constata Alejandro Casadesús Bordoy a l'estudi *Negra i mallorquina. Orígens i evolució de la novel·la policíaca a Mallorca*, que acaba d'editar les Publicacions de l'Abadia de Montserrat. L'autor analitza les obres de gènere policíac publicades en català per autors mallorquins, d'origen o d'adopció, des de la dècada dels 80 fins als nostres dies, concretament d'ençà que Guillem Frontera publica *La ruta dels cangurs*, l'any 1980. Els autors catalans i valencians havien marcat, anteriorment, un camí i unes tendències que finalment trobaren ressò a l'illa amb la novel·la de Frontera, i 31 any després ja hi ha bastants autors mallorquins que han dedicat una part de la seva producció al gènere, en català.

A la primera part, Casadesús estudia el naixement del gènere a l'illa, les tendències narratives i els ventalls de personatges que s'hi poden trobar. Tot seguit, reporta amb detall les aportacions i la trajectòria de cada escriptor.

Són setze en total, aplegats en dos grups generacionals. La primera generació és formada per Guillem Frontera, Antoni Serra, Maria Antònia Oliver, Jaume Vidal Alcover, Josep Maria Palau i Camps i Llorenç Capellà. I la segona, per Miquel Mas i Ferrà, Josep Palou, Sebastià Benassar, Guillem Rosselló Bujosa, Àlex Volney, Miquel Àngel Vidal, Miquel Vicens Escandell, Pere Joan Martorell i Albert Heranz Hammer, amb la incorporació, a última hora, d'una autora reconeguda, Carme Riera, gràcies a la publicació, enguany, de *Natura quasi morta*.

L'estudi aprofundeix el seu treball amb l'anàlisi de totes les obres de cada autor, i el completa amb un qüestionari que han contestat gairebé tots.

A més de constatar la gran consciència cívica en la major part dels autors, Casadesús observa que gairebé totes les variants del gènere s'hi troben representades. Ara bé, hi ha una diferència entre les obres dels autors de la primera generació i les dels de la segona. La primera es destaca per una adaptació a la novel·la de detectius clàssica, en la qual el policia o detectiu s'enfronten a un delictes amb insistència, habilitat i enginy. I la segona interpreta el gènere de manera oberta i polièdrica, amb la incorporació del periodista en el paper d'investigador, i la introducció de la perspectiva de l'assassí i l'aparició de formats literaris nous, com ara l'autobiografia. Aquesta evolució entre ambdues generacions s'observa també en la crítica social, més subtil en la primera i contundent en la segona.

Un altre aspecte comú de la novel·la negra mallorquina és que presenta trames i investigacions que requereixen o impliquen la participació de ciutadans, empreses o institucions estrangeres, conseqüència del desenvolupament de l'illa a causa del turisme. I que hi és habitual la denúncia de les actituds masculines i violentes cap a les dones, com una part de les reflexions sobre els problemes de la societat, és a dir, com una part de la crítica social present en les obres. En canvi, no hi ha voluntat crítica en l'interès demostrat pels temes gastronòmics.

TINA BAGUÉ/ARXIU

Guillem Frontera inaugura la novel·la negra mallorquina, de què forma part destacada Maria Antònia Oliver.